

Pronom abusiü en perífrasis

JOSEP RUAIX I VINYET

Segons la tradició catalana, el pronom feble que integra originàriament un verb pronominal, reflexiu o recíproc cau o desapareix (o s'omet, o s'elideix) quan aquest verb pronominal, reflexiu o recíproc forma part, com a infinitiu (o, en algun cas, com a gerundi), d'una perífrasi factitiva o causativa (*fer* + infinitiu) o bé permissiva (*deixar* + infinitiu) o prohibitiva (*no deixar* + infinitiu) quan ja existeix en la frase un altre element (sovint un pronom feble acusatiu) que exerceix la funció de complement directe del primer verb de la perífrasi i alhora de subjecte lògic de l'últim verb de la perífrasi; aquest element pot ser sobreentès. Altres detalls del fenomen els comentarem al llarg de l'exemplificació.

Gramaticalment aquesta regla de la tradició catalana s'explica pel fet que la partícula pronominal de l'últim verb és originàriament un complement directe (o sigui un acusatiu), que ha de desaparèixer perquè la perífrasi no tingui dos complements directes alhora; de fet, els significats etimològics no acaben mai de perdre's del tot¹. En el cas del verb *anar-se'n*, la caiguda del primer pronom feble emmena la del segon. La regla s'explica també perquè normalment sentim que el pronom reflexiu s'ha de referir al subjecte de la perífrasi (més concretament, del primer verb)², cosa que en el cas que estudiem no es compliria.

Les gramàtiques castellana i francesa, en canvi, admeten més o menys aquest diguem-ne pleonasm³. Per això s'esdevé que en català, avui dia, per influència d'aquestes llengües veïnes i per desconeixement de la tradició pròpia, aparegui sovint un pronom abusiü (en el sentit de no genuí) en les perífrasis esmentades. Sobre aquest fenomen existeix un interessant estudi de Joan Bastardas, titulat «Sobre l'omissió del pronom reflexiu en la construcció factitiva *fer* + infinitiu», dins el seu llibre «*Els camins del mar*» i altres estudis de llengua i literatura catalanes (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1998), pp. 71-104, estudi que, naturalment, hem aprofitat⁴.

Pel que fa a les perífrasis amb verbs de percepció (*veure*, *oir*, *sentir*), cal dir que antigament també queia el pronom feble de l'últim verb, però modernament se sol mantenir. Igualment es manté en altres perífrasis.

En el present article posarem una sèrie d'exemples sobre aquesta qüestió, classificats i comentats.

Exemples de la caiguda del pronom feble

En primer lloc, vegem exemples de la caiguda del pronom feble de l'últim verb de perífrasis factitives, permissives o prohibitives, trets de l'estudi de J. Bastardas i procedents del català modern (prescindim dels del català medieval, si bé remarquant que, segons l'estudi citat, hi ha constant unanimitat a observar-hi la regla descrita). Notem que molts exemples són del Diccionari Fabra i, per tant, tenen gran autoritat:

- [1] *Això el va fer alterar* (Diccionari general de la llengua catalana [DGLC], de Pompeu Fabra, s.v. *alterar*). Equival a *Això va fer que (ell) s'alterés*. Notem que no diu pas: «Això el va fer alterar-se».
- [2] *L'espetic del llamp feia estremir la terra, els vidres* (DGLC, s.v. *estremir-se*). Equival a *L'espetic del llamp feia que la terra s'estremís o que els vidres s'estremessin*. Notem que no diu pas: «L'espetic del llamp feia estremir-se la terra, els vidres».
- [3] *Amb això que li has dit, l'has fet tornar vermell* (DGLC, s.v. *tornar*). Equival a *Amb això que li has dit, has fet que (ell) es tornés vermell*. Notem que no diu pas: «Amb això que li has dit, l'has fet tornar-se vermell».
- [4] *Fa escriure una maldat com aquesta. Fa escriure de veure'l menjar* (DGLC, s.v. *escriure*). Casos en què hi ha un element sobreentès. Frases equivalents a *Una maldat com aquesta fa que hom s'escriuixi. Veure'l menjar fa que hom s'escriuixi*. Notem que no diu pas: «Fa escriure-se una maldat com aquesta. Fa escriure-se de veure'l menjar».
- [5] *No els poden fer avenir* (DGLC, s.v. *avenir-se*). Equival a *No poden fer que (ells) s'avinguin*. Cas en què el valor del verb en infinitiu és recíproc. Notem que no diu pas: «No els poden fer avenir-se o fer-se avenir».
- [6] *No vull que hi resti res, ací: li ho faré emportar tot* (DGLC, s.v. *emportar-se*). Cas en què el complement directe del primer verb, essent transitiu el segon, es pronominalitza en forma de datiu (*li* en lloc de *el*)⁵. Equival a *No vull que hi resti res, ací: faré que (ell) s'ho emporti tot*. No diu pas: «No vull que hi resti res, ací: li faré emportar-s'ho tot».

1. És la mateixa raó que fa que no siguin tradicionals ni genuïnes les construccions amb el pronom feble *se* (amb valor impersonal) seguit d'un pronom feble acusatiu (tipus «se l'acusa de robatori»). Per a més detalls, vegeu el nostre manual *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui* / 1, pp. 32-33 i 69-75.

2. Exemples de perífrasis en què el pronom reflexiu es refereix al subjecte: *Es feia passar per home ric. / Ha caigut com un perfecte imbècil. L'han fet caure, vaja. No, s'ha fet caure ell. / Provava de fer-se entendre. / Es va fer nomenar procurador. / La calor ja es feia sentir. / S'ho feia explicar* (en aquest cas, però, el pronom és datiu). / *Es va deixar caure. / No et deixis enredar. / Es deixava estimar. / Es deixava créixer la barba* (en aquest cas, però, el pronom és datiu).

3. Heus ací un exemple del castellà clàssic (segle XVI): *¿Quién piensa que el soldado que es primero de la escala tiene más aborrecido el vivir? No, por cierto; mas el deseo de alabanza le hace ponerse en peligro ...* (Lazarillo de Tormes, pròleg). I un exemple del francès de 1883 (tot i que sembla que ja se'n troben en el segle anterior): *Nous essayons de le faire s'asseoir* (P. Loti, *Mon Frère Yves*, p. 264).

4. Joan Bastardas i Parera (Barcelona, 1919-2009) va ser un notable llatínia i romanista.

5. Vegeu el nostre manual *Català complet* / 2, 2ª ed., p. 114.

- [7] *Fer adonar algú d'alguna cosa* (DGLC, s.v. *adonar-se*). Equival a *Fer que algú s'adoni d'alguna cosa*. Notem que no diu pas: «*Fer adonar-se* algú d'alguna cosa».
- [8] *Fer agenollar algú* (DGLC, s.v. *agenollar-se*). Equival a *Fer que algú s'agenolli*. Notem que no diu pas: «*Fer agenollar-se* algú».
- [9] *No el facis tornar a aixecar*. Cas en què la perífrasi és formada per tres verbs. Equival a *No facis que (ell) es torni a aixecar*. Notem que no diu pas: «*No el facis tornar a aixecar-se* o *No el facis tornar-se* a aixecar».
- [10] *No el van deixar casar. El va deixar acostar sense perdre la serenitat. El metge ja el deixa llevar. Deixa'l divertir, ara que és jove* (frases quotidianes). Equivalen a *No van deixar que (ell) es casés. Va deixar que (ell) s'acostés sense perdre la serenitat. El metge ja deixa que (ell) es llevi. Deixa que (ell) es diverteixi, ara que és jove*. Notem que no diu pas: «*No el van deixar casar-se. El va deixar acostar-se* sense perdre la serenitat. El metge ja el deixa llevar-se. Deixa'l divertir-se, ara que és jove».
- Joan Bastardas dona encara més exemples amb verbs pronominals, de diferents autors del segle XX:
- [11] *La cançó segons se canta / fa esgarrijar o fa enternir* (Maragall). No diu pas: «... fa esgarrijar-se o fa enternir-se».
- [12] *Trobar el ritme ... la mateixa llei que fa decantar una rosa amb tanta gràcia* (Jaume Bofill i Ferro). No diu pas: «... que fa decantar-se una rosa ...».
- [13] *Encara em faríeu enfadar* (Pere Calders). No diu pas: «*Encara em faríeu enfadar-me*».
- [14] *Com si ... algú fes bellugar l'aigua* (Mercè Rodoreda). No diu pas: «*Com si ... algú fes bellugar-se l'aigua*».
- [15] *Aquest cafè és per a fer desdir el comprador més eufòric* (Joan Vila Casas). No diu pas: «*Aquest cafè és per a fer desdir-se el comprador més eufòric*».
- [16] *No havíem sabut fer-vos sentir entre els vostres* (Teresa Pàmies). No diu pas: «*No havíem sabut fer-vos sentir-vos entre els vostres*». / *Tot el que passa a Txecoslovàquia, bo o dolent, m'interessa, em fa enrabiar o m'alegra* (Id.). No diu pas: «... em fa enrabiar-me o m'alegra».
- [17] *La cridava com si ella dormís i la volgués fer despertar* (Manuel de Pedrolo). No diu pas: «... i la volgués fer despertar-se».
- [18] *El seu clam fa estremir el desert / fa vinclar les alzines* (Pere Orpí). No diu pas: «*El seu clam fa estremir-se el desert / fa vinclar-se les alzines*».
- [19] *Agafà el vell follet pel braç i el va fer ennuegar de tant de riure* (Cavall Fort, abril 1971). No diu pas: «... i el va fer ennuegar-se de tant riure».
- [20] *Tot li serà bo per fer-me entrebançar* (Jordi Carbonell i Tries). No diu pas: «*Tot li serà bo per fer-me entrebançar-me*». Però el *per* hauria de ser *per a*.
- [21] *Un estudi atent de certs problemes lingüístics ... faria adonar-nos, però, de la correcció d'aquesta hipòtesi. – Un examen una mica atent d'aquestes frases farà adonar-nos de seguida del següent fet* (Josep Maria Nadal i Farreras). En aquest exemple, hi ha desplaçament del pronom feble, que pròpiament hauria d'anar abans del verb *fer*, així: *ens faria adonar* i *ens farà adonar*. Sigui com sigui, no diu pas: «... ens faria adonar-nos ... ens farà adonar-nos».
- Després J. Bastardas forneix els següents exemples amb verbs reflexius o recíprocs (si bé de recíproc ja n'hem vist un abans):
- [22] *Què es pensa que faig quan arribo ... ? ... ; Ja em trobaré un cossi d'aigua assolejada a la galeria: em fa ensabonar i ella m'esbaldeix amb una regadora... I a l'hivern em fa rentar a la cuina* (Mercè Rodoreda). Equival a ... *fa que (jo) m'ensaboni ... fa que (jo) em renti a la cuina*. Notem que no diu pas: «... em fa ensabonar-me ... em fa rentar-me a la cuina».
- [23] *ja saps que et faran banyar cada dia?; la seva dona el fa afaitar cada dia; deixa-la vestir amb tranquil·litat*. Equivalen a *ja saps que faran que et banyis cada dia?; la seva dona fa que s'afaiti cada dia; deixa que es vesteixi amb tranquil·litat*. Notem que no diu pas: «*ja saps que et faran banyar-te cada dia?; la seva dona el fa afaitar-se cada dia; deixa-la vestir-se amb tranquil·litat*».
- [24] *Ens va fer abraçar*. Equival a *Va fer que ens abraçéssim*. Notem que no diu pas: «*Ens va fer abraçar-nos*».

J. Bastardas⁶ també observa que en algun context la caiguda del pronom feble de l'últim verb pot produir ambigüitat. Aleshores la solució és desplegar la perífrasi, és a dir, canviar l'infinitiu per una oració subordinada. Exemple: *aquesta obsessió el va fer matar*. Frase ambigua, solucionable dient *aquesta obsessió va fer que es matés* o *va fer que el matessin*.

Exemples, esmenables, de manteniment del pronom feble

Malauradament, per pèrdua del sentit lingüístic genuí, actualment es troben perífrasis factitives, permissives o prohibitives amb manteniment del pronom feble de l'últim verb. En posarem exemples, classificats i comentats.

A) Exemples recollits per J. Bastardas:

- [1] «*fer anar-se'n*, fer córrer (*un líquid*) d'un recipient, d'un indret» (DGLC, s.v. *escórrer*). Probablement es deu a una badada de Fabra, explicable perquè es tracta de metallenguatge i, a més, d'un verb lexicalitzat, però els exemples medievals ometen els pronoms, amb aquest verb. En rigor, doncs, hauria de dir: *fer anar*.
- [2] «Una joventut inquieta ... que ... el feia sentir-se una mica idòlatrat pels pescadors i rendistes d'aquella blanca vila mari-

6. Aquest autor també ens ofereix una llista de verbs amb els quals hom pot improvisar exemples que completin els que ja ha donat: *acostar-se, aixecar-se, ajupir-se, alarmar-se, alegrar-se, allunyar-se, amagar-se, amoïnar-se, apaïvar-se, avergonyar-se, casar-se, comprometre's, concentrar-se, contraure's, convertir-se, decidir-se, dedicar-se a una activitat, delir-se, desmaïar-se, divertir-se, empassar-se una cosa* (però aquí el pronom feble no és acusatiu sinó datiu), *enamorar-se, ensopir-se, entremetre's, entretenir-se, entristir-se, enutjar-se, equivocar-se, eriçar-se, esfereir-se, esgarriar-se, espantar-se, esparverar-se, espavilar-se, esvalotar-se, esverar-se, evaporar-se, ficar-se al llit, fondre's, indignar-se, irritar-se, llançar-se a un afer, llevar-se (del llit), llevar-se el barret* (però aquí el pronom feble és datiu), *podrir-se, rebel·lar-se, rentar-se les mans* (però aquí el pronom és datiu), *retirar-se, sentir-se feliç, separar-se, suïcidar-se, tranquil·litzar-se, unir-se*.

nera» (Miquel de Palol, *Girona i jo*, p. 153). Hauria de dir: ... *el feia sentir una mica idolatrat* ...

- [3] «Perquè la intenció d'aquesta òpera –com diu Brecht mateix– és fer gaudir, fer xalar-se» (Francesc Nel·lo, dins *Serra d'Or*, març 1971). Hauria de dir: ... *fer xalar*.
- [4] «Aquella hecatombe els va fer sentir-se més petits que mai» (Manuel de Pedrolo, *Mecanoscrit*, p. 82). Val a dir que aquest autor, en altres casos, omet correctament el pronom feble. Hauria de dir: *Aquella hecatombe els va fer sentir més petits que mai*.
- [5] «Les imatges mostren clarament com el periodista (Bill Stewart) és detingut per la guàrdia nacional i fet baixar del cotxe; el fan agenollar i després estirar-se a terra» (*Avui*, 22-6-1979). Error comprensible perquè la perífrasi conté dos infinitius: en el primer, hom hi omet, correctament, el pronom; en el segon, hom se n'oblida. Hauria de dir: ... *el fan agenollar i després estirar a terra*.
- [6] «Hi ha metges malversadors ... i com el sistema socialista no els deixa aprofitar-se de la salut de la població...» (Teresa Pàmies, *Testament*, p. 170). Val a dir que aquesta mateixa autora, en altres casos, omet correctament el pronom feble. Hauria de dir: ... *no els deixa aprofitar de la salut de la població*...

B) Exemples recollits per nosaltres, amb la perífrasi factitiva (primer hi posem els exemples més senzills i després els més complicats):

- [1] «Molts jubilats aprofiten el temps conreant un tros de terra, una sana afició que els fa sentir-se útils i en forma» (*Regió 7*, 4-8-2001, revista p. 2). Hauria de dir: *Molts jubilats aprofiten el temps conreant un tros de terra, una sana afició que els fa sentir útils i en forma*.
- [2] «Més d'una vegada aquesta consciència de ser una persona molt superior a la generalitat dels humans el feia comportar-se de manera severa amb els altres, sobretot amb algun col·lega i fins amb algun col·laborador» (Joan Solà, dins *Avui*). Hauria de dir: ... *el feia comportar de manera severa amb els altres* ... / «De vegades ens estimem més fer mil cabrioles o mil reticències que usar una determinada forma, perquè tots hem tingut molta por de la nostra ignorància del català i això ens ha fet arrecerar-nos o amagar el cap sota el mantell de la (real o imaginada) gramàtica» (J. Solà, *Plantem cara*, p. 20). Hauria de dir: ... *i això ens ha fet arrecerar o amagar el cap* ...
- [3] «... una forma més de l'opressió franquista, que ells viuen en la pròpia carn políticament i econòmicament, cosa que els farà unir-se en una lluita comuna amb els antifranquistes catalans ...» (AA. VV. *Ideologia i conflicte lingüístic*, p. 134). Hauria de dir: ... *cosa que els farà unir en una lluita comuna* ...
- [4] «L'excitació gairebé el féu trobar-se malament» (P. Süskind, *El perfum*, p. 38). Hauria de dir: *L'excitació gairebé el féu trobar malament* o bé *L'excitació gairebé féu que es trobés malament*.
- [5] No m'agrada d'Ors però em sembla bé que a un altre li agradi i m'agradaria que algú m'expliqués què és allò que el fa entusiasmar-se per una prosa que jo trobo simplement lletja, naftalínica i pedant» (Jaume Cabré, dins *Avui*, 6-5-2002, p. 22). Hauria de dir: ... *què és allò que el fa entusiasmar per una prosa que* ...
- [6] «La literatura esdevé educadora en el més pur sentit del terme: et fa consolar-te dels mals, situar els béns, transcendir-los, observar-los en conjunt i, sobretot, perquè permet la funció mirall» (*Escola Catalana*, oct. 2002, p. 19). Hauria de dir: ... *et fa consolar dels mals* ...
- [7] «... fidel als principis que el van fer néixer i desenvolupar-se» (exemple fornit per una deixeble). Aquí hi ha un zeugma: *néixer* és verb intransitiu, *desenvolupar-se* és verb pronominal. Per tant, a més de suprimir el pronom feble després de l'infinitiu, convé de repetir el verb *fer*: ... *fidel als principis que el van fer néixer i el van fer desenvolupar*.
- [8] «A poc a poc, la tensió acumulada l'ha fet anar-se distanciant de molta de la gent amb qui tenia contacte a la tornada de París» (G. Erill, *Ferran Canyameres...*, p. 88). Noteu el desplaçament del pronom feble *se* des del gerundi a l'infinitiu. Hauria de dir: *A poc a poc, la tensió acumulada l'ha fet anar distanciant de molta de la gent* ...
- [9] «Durant la protesta, alguns d'ells es van cobrir el cap amb caputxes, fet que va provocar que els Mossos els fessin identificar-se i en traslladessin dos d'ells a dependències policials al negar-se a facilitar-los les seves dades personals i treure's les caputxes» (*Avui*, 12-9-2001, p. 28). Exemple en el qual hem marcat altres retocs a fer. Hauria de dir: *Durant la protesta, alguns d'ells es van cobrir el cap amb caputxes, fet que va provocar que els Mossos els fessin identificar i en traslladessin dos a dependències policials en negar-se a facilitar-los les seves dades personals i treure's les caputxes*.
- [10] «—Què li va fer decidir-se per la medicina, i en tot cas per què va triar la pediatria?» (pregunta d'una entrevista dins *AMPANS*, Manresa, gener 2003, p. 10). Notem que, en la perífrasi, hi ha, junts, dos defectes: ús de *li* en lloc de *el*⁷, i manca de caiguda del pronom feble de l'infinitiu. Hauria de dir: —*Què el va fer decidir per la medicina* ... ?
- [11] [Traduïu al català:] «Le digo a mi mujer que la lluvia hará quedarse a mucha gente en casa» (*La Vanguardia*, 13-3-2004, p. 6). Traducció: *Dic a la meva dona que la pluja farà quedar molta gent a casa*. Noteu que hem omès també el primer pronom feble de la frase castellana⁸. / «Él es siempre «trascendente» en la medida en que ni empieza, ni acaba, ni se identifica con el mundo; en la medida en que nos hace trascendernos a nosotros mismos, haciendo posible al hombre salir de sí mismo, romper los círculos de su autoconcentración, quebrar los muros de su absolutización individualista y emigrar de su soledad hacia el prójimo» (Olegario González de Cardedal, *Dios*, p. 72). Traducció: *Ell és sempre «trascendent» en la mesura en què ni comença, ni acaba, ni s'identifica amb el món; en la mesura en què ens fa transcendir a nosaltres mateixos, fent possible a l'home sortir de si mateix, trencar els cercles de la seva autoconcentració, rompre els murs de la seva absolutització individualista i emigrar de la seva soledat vers el proïsme*.

7. Perquè aquest canvi solament s'ha de fer quan l'infinitiu és un verb transitiu. Cf. *Català complet* / 2, 2ª ed., p. 114.

8. Sobre aquest punt, vegeu *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui* / 1, pp. 23-27.

[12] «Jo em penso que les dones són més aviat un destorb per a la voluntat de fer una cosa, de seguir un camí. Estoven el caràcter dels homes, el fan esgarriar-se en desviacions sentimentals, en coqueteries, en gelosies, en frivolitats» (R. Tasis, *Tres*, pp. 86-87). Advertim que aquest autor té molta influència francesa. Hauria de dir: ... *el fan esgarriar en desviacions sentimentals ...* / «-M'agradaria tant, saber per endavant què pot passar! Carme i els menuts ara haurien d'anar-se'n una temporada a Sitges, amb els meus pares, i segons com els faria anar-se'n abans. Allà sempre estaran més segurs. A més, ja saps que m'he inscrit en els grups de defensa que organitza Palestra...» (Ibídem, p. 339). Cas semblant a l'exemple 1 del grup d'exemples anterior (A), però ací la solució és canviar l'infinitiu per una oració subordinada: ... *i, segons com, faria que se n'anessin abans ...* Una altra solució seria canviar el verb *anar-se'n* per *marxar*: ... *i segons com els faria marxar abans ...*

C) Exemples, també recollits per nosaltres, amb les perífrasis permissiva o prohibitiva:

- [1] «-No, deixa-la quedar-se, necessitem el seu ajut» (M. Piki, *El bosc de les trenes tallades*, p. 64). Hauria de dir: *No, deixa-la quedar, necessitem el seu ajut.*
- [2] «Per instint endevinava que feia bona ruta. El vent lleuger el deixava endormiscar-se a la nit. Va acabar endormiscat nit i dia» (J.M. Ballarín, *L'illa del guacamai*, p. 57). Hauria de dir: ... *El vent lleuger el deixava endormiscar a la nit ...*
- [3] «Les agafa en les xarxes de la seva alegria, les encisa amb la seva tendresa, les educa en llibertat, les deixa expandir-se; ell fa cantar aquests ocells, els banya en una atmosfera de joia i de llum» (Carles Cardó, *Un clàssic del pensament*, p. 367). Advertim que és un text traduït del francès. Hauria de dir: ... *les deixa expandir ...*
- [4] «Les nostres paraules són com la llavor. N'hi ha que l'home deixa escapar-se: tot just pronunciades, se les emporta el vent» (*Documents d'Església*, 15-2-2005, p. 97). Aquí l'element que fa caure el pronom feble és el relatiu *que*. Hauria de dir: ... *N'hi ha que l'home deixa escapar ...*
- [5] «Ara bé; em sembla que certes implicacions de la concessió del premi no s'han ressaltat prou. Per exemple, les dones extraordinàries com Anna Murià, Maria Aurèlia Capmany o Maria Àngels Anglada, que el jurat ha deixat escapar-se sense el premi» (*Avui*, 17-7-2001, p. 19). Cas semblant a l'anterior; de passada hi retocarem la puntuació: *Ara bé, em sembla que certes implicacions de la concessió del premi no s'han ressaltat prou. Per exemple, les dones extraordinàries com Anna Murià, Maria Aurèlia Capmany o Maria Àngels Anglada, que el jurat ha deixat escapar sense el premi.*
- [6] «Val a dir que la figura que més interessava en Philipp era molt amunt, i que el pintor, insistent, havia reeixit a convèncer el guia que el deixés enfilarse a una escala altíssima per observar-la de prop» (M. Àngels Anglada, conte dins *Avui*, 3-10-1999). De passada hi esmenarem el règim del verb *interessar*: *Val a dir que la figura que més interessava a en Philipp ... que el deixés enfilarse a una escala ...*
- [7] «... no el deixa desplaçar-se» (sentit per TV3, 10-8-1998). Notem que la perífrasi prohibitiva equival a la permissiva precedida de la negació (*no deixar*). Hauria de dir: ... *no el deixa desplaçar.*
- [8] «L'OTAN pren Pristina però els russos no la deixen establir-se a l'aeroport» (*Avui*, 14-6-1999, p. 5). Hauria de dir: ... *no la deixen establir a l'aeroport.*
- [9] «Però encara és pitjor que no ens deixin identificar-nos quan efectivament ho volem fer ...» (*Regió 7*, 30-9-2000, p. 25). Hauria de dir: ... *que no ens deixin identificar ... o bé que no deixin que ens identifiquem ...*
- [10] «A més, com que són immigrants de tercera generació, no tenen la seva identitat nacional reconeguda. França no els deixa sentir-se francesos i la pàtria dels avis queda massa lluny» (*Avui*, 15-11-2005, p. 64). Hauria de dir: ... *França no els deixa sentir francesos ...*

Exemples, correctes, amb altres perífrasis

Ja hem dit que la caiguda del pronom feble només afecta l'últim verb de les perífrasis factitives, permissives o prohibitives. En les altres perífrasis (les formades amb verbs de percepció, etc.) el català modern hi manté (o hi pot mantenir, en les de verbs de percepció) el pronom feble dels verbs pronominals. Vegem-ne, doncs, uns quants exemples:

- [1] *La majoria de revistes científiques del món es publiquen en anglès i en poques llengües més, com el francès, l'alemany i el rus, que durant segles han anat eixamplant els seus territoris funcionals i geogràfics en detriment d'altres llengües que han vist reduir-se el seu espai* (D. Nettle - S. Romaine, *Veus que s'apaguen*, pp. 50-51). També es podria dir: ... *han vist reduir el seu espai.*
- [2] *El tema de la plataforma unificada de televisió digital segueix d'actualitat. El ministre Álvarez Cascos, que s'ha pronunciat en contra de la fusió, diu que el president de Telefónica hauria d'explicar als seus accionistes els motius del seu altruisme a favor de Polanco. Però el cert és que quan la companyia va crear el seu imperi mediàtic al servei del govern popular, no el vàrem sentir queixar-se* (*Avui*, 14-5-2002, p. 2). També es podria dir: ... *no el vàrem sentir queixar.*
- [3] *Ens cal deturar-nos un moment davant de dues d'aquestes figures ...* (Carles Cardó, «El gran refús», dins J. Maragall, C. Cardó, J.B. Manyà, B. Xiberta, *Pensament cristià i Catalunya*, coll. Clàssics cristians del segle XX, Barcelona 2009, p. 199).
- [4] ... *no hi fa res que el cartronet on guixeu sigui imprès a Terrassa: aquí es ve a esgargamellar-se, a sospirar pel quinto ...* (J. Solà, *Plantem cara*, p. 130). En aquest exemple, pròpiament no hi ha perífrasi, encara que es combinin un verb en forma personal i un verb en infinitiu.

En resum, cal posar atenció en l'abús del pronom feble en perífrasis factitives, permissives o prohibitives. ♦

